

L'art com a ruptura

Canvis en els paradigmes de l'art.

Fonaments de les Arts II, Bloc 2.

Continguts transversals. Lliurament 1

Departament d' Arts

Cristina Calderón Puig

ioc **institut obert
de catalunya**

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

La **imatge de la portada** mostra una fotografia de l'estrella **Iggy Pop**, un dels innovadors més importants del **punk** i estils relacionats. Conegut també com "el Padrí de Punk", és àmpliament reconegut com un dels artistes de Rock més dinàmics a l'escenari. La imatge està publicada a <http://lagramoladekeith.com>. «*Iggy Pop y Nick Cave juntos en la nueva campaña de PETA*».

Concepció, recerca, disseny, desenvolupament i publicació a càrrec de
Cristina Calderón Puig,

Barcelona, 1 de febrer de 2018.

Sobre els continguts del lliurament

Els continguts de la matèria de Fonaments de les Arts estan basats en diferents lectures i recerques de llibres generals dedicats, en la seva majoria, a la divulgació de la història de l'Art. Tanmateix, és una matèria que té com a objecte d'estudi de les obres i les produccions artístiques, incloent-hi les manifestacions de la cultura visual, les arts escèniques i la musical. Comprèn diferents períodes històrics i diferents civilitzacions perquè es pretén donar una visió global dels canvis i continuïtats de les arts, centrant l'atenció especialment en les manifestacions artístiques dels períodes més recents.

Fonaments de les Arts és una matèria comuna d'opció dins la modalitat del Batxillerat artístic, per la qual cosa, el seu temari està supeditat i configurat segons el currículum vigent publicat pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Índex de continguts

L'art com a ruptura

1. Destruir per a construir	5
2. Rebel·lions envers el poder.	6
3. Rebel·lions contra l'Academicisme	8
4 Rebel·lió contra el realisme	10
5. Rebel·lions envers la forma	12
6. Les rebel·lions del color.	15
7. Rebel·lions contra l'objecte artístic.	17
8. La rebel·lió contra el temps	22
9. Rebel·lions contra el museu o l' escenari.	24
10. Quan el sistema s'apropia de la revolta	28

L'art com a ruptura

1. Destruir per a construir

La història de l'art al llarg dels segles s'ha manifestat com a una història de rebel·lions contra allò establert. Contra el sistema polític, contra les estructures de poder, contra l'Acadèmia, les escoles oficials, i en definitiva contra els moviments culturals i artístics anteriors.

Imatge publicada a <http://www.artspecialday.com>. "Ma dov'è Banksy?"

Examinem algunes d'aquestes rebel·lions:

2. Rebel·lions envers el poder.

A partir de mitjans del segle XVIII, la clientela, tant privada com a oficial, va començar a donar senyals de tedi de l'exuberància formal del Barroc i, especialment, del Rococó. Un retorn a les formes del classicisme renaixentista es va estendre per Europa: el "**Neoclassicisme**".

Amb aquest estil es tanca en la Història de l'Art el que s'anomena: la "tradició clàssica", representada per la representació naturalista en pintura i escultura i pels ordres arquitectònics; és a dir, les formes de representació de l'antiguitat grecoromana. Tradició que va ser represa pel Renaixement al s. XV, es va perllongar durant el Barroc i, finalment, amb el Neoclassicisme fa la seva última aparició en l'art occidental. Ensenyada en les Acadèmies, es va constituir en l'art oficial, impulsat per les monarquies europees. Les manifestacions d'aquesta "tradició clàssica" van perdurar, en pintura i escultura, fins a finals del segle XIX i, en l'arquitectura, fins als primers anys del segle XX, tot i que, ja des de començaments del s. XIX, apareixen els primers signes de la que serà una profunda renovació estilística.

Imatge publicada a <https://sites.google.com>. «La llibertat guiant al poble». Eugène Delacroix

<https://imgur.com>. *La Liberté guidant le peuple*. Uploaded Jun 17, 2013. Imatge realitzada durant les revoltes d'Istanbul al 2013

La gran importància d'aquestes ruptures, a qualsevol època, en tots els contextos, es que esdevenen una nova manera d'entendre l'art des d'una nova mirada, però sobretot, esdevenen fonaments, referències per a futures generacions, que amb més o menys consciència, construeixen sobre ells nous llenguatges.

3. Rebel·lions contra l'Academicisme

Examinem el cas del pintor Jean Auguste Dominique Ingres, conegut com a **Ingres**.

Des de l'any 1786 va assistir a l'escola local, Ecole des Frères de l'Education Chrétienne, però la seva formació va ser interrompuda a causa dels disturbis de la Revolució Francesa i el subsegüent tancament de l'escola el 1791. **La deficiència de la seua educació formal va romandre com un llast en la seua personalitat, esdevenint una font d'inseguretat.** Havent guanyat el primer premi de dibuix de l'Acadèmia, l'agost de 1797 va viatjar a París per a estudiar amb Jacques-Louis David, el pintor més destacat de França durant el període revolucionari,

Al 1806, Chaussard va condemnar l'estil d'Ingres titllant-lo de gòtic, i va preguntar:

« Com, amb el seu gran talent, un dibuix tan perfecte, una atenció al detall tan acurada, ha pogut el senyor Ingres fer un quadre tan dolent? La resposta és que volia fer quelcom singular, quelcom extraordinari... La intenció del senyor Ingres no ha estat cap altra que fer retrocedir l'art quatre segles...»

Gran Odalisca. Jean-Auguste Dominique Ingres en 1814

I és que Ingres amb la seva pintura pretenia crear estranyes discordances de color, la recerca d'un relleu escultòric, la freda precisió del contorn i l'estil arcaic plenament conscient d'allunyar-se de l'estil academicista de l'època. Des de l'inici de la seva carrera, Ingres es va sentir colpit per l'art antic, adoptant l'estil històric apropiat al tema, i fent que els crítics s'hi enfrontaren pel seu "retorn" al passat.

Segles després, artistes contemporànies i reivindicatives, com les **Guerrilla Girls**, es van apoderar de l'odalisca d'Ingres com una icona modern del disseny femení.

El col·lectiu va néixer el 1985 a Nova York. La llibertat d'expressió de què gaudeixen i la provocació com a eina, la reivindicació com a discurs: no a la subordinació de la dona, no al nepotisme polític, no a la corrupció en les institucions i la cultura. Cobreixen els seus rostres amb màscares de gorilles i usen noms d'artistes com Frida Kahlo o Käthe Kollwitz. Romanen en l'anonimat per centrar l'atenció en les seves reivindicacions i no en la seva identitat.

Els seus integrants es van donar a conèixer el 1989 amb una pregunta retòrica: "**¿Han d'estar nues les dones per entrar al Museu Metropolità? Menys del 5% dels artistes exposats en les seccions d'Art Modern eren dones, però el 85% dels nus són femenins**". El missatge del cartell, que van pegar als carrers i els autobusos de Manhattan, apareixia al costat d'una versió 'retocada' de 'La gran odalisca', de D. Ingres.

4. Rebel·lió contra el realisme

No podríem entendre la gran revolució que van suposar la pintura impressionista envers l'art acadèmic, si no tinguéssim en compte el context històric de l'última dècada del segle XIX: els invents entorn a l'òptica i la fotografia.

Els avenços tecnològics, entre els quals cal destacar **la fotografia**, van provocar profundes reflexions entre els artistes. No tenia sentit seguir amb les tècniques habituals i plasmar un món estàtic i realista, doncs aquests ja era des d'ara, el terreny de la fotografia.

Primera fotografia d'un estudi fotogràfic: Va ser presa en 1839.

Els artistes tindrien llibertat total per crear, alliberats d'haver de representar la realitat. S'obrí un infinit de possibilitats creatives.

Si fins a finals del segle XIX l'art havia trencat successivament amb el moviment precedent de manera lineal i avançant en una sola direcció, a partir d'ara, a partir de l'invent de la fotografia a l'última dècada del segle XIX, amb les **Primeres Avantguardes** els «rebels» es diversifiquen en moltes branques simultànies.

Per ampliar-ne la informació podeu llegir els continguts publicats en pdf en aquest primer lliurament: ***S.XX. Primeres avantguardes I. Expresionisme, Fauvisme, Cubisme i Futurisme.***

Aquest mapa conceptual us pot ajudar a tenir una visió global sobre les Primeres Avantguardes del s. XX. Desplegueu les pàgines, en les qual veureu un esquema, les característiques formals i el resum del context històric. [Trabajo Práctico Los movimientos artísticos contemporáneos de vanguardia](#). Cadascun dels moviments d'avantguardes es en si mateix un trencament amb l'anterior, una revolució formal i conceptual.

Obra de l'artista Dario Urzak (Bilbao 1958).

5. Rebel·lions envers la forma

"Quan estic pintant no sóc conscient del que faig. És només després d'un període de recompte quan veig el que he fet. No tinc por de fer canvis, de destruir la imatge, perquè el quadre té una vida pròpia".

Pollock

La primera ruptura amb la tradició clàssica, la produeixen alguns pintors que, al començament del segle XIX, abandonen els temes del passat, i tracten en les seves obres d'explorar objectivament el món visible pintant el present, el que veuen al seu voltant, tot i que sense innovar encara en la manera naturalista de la representació.

Els **paisatgistes anglesos** com Constable, Turner i altres, que des dels primers decennis del segle practicaven un retorn a la natura pintant paisatges del natural, quotidians i reals, influeixen sobre la pintura francesa i obre el camí perquè, en la segona meitat del segle, altres artistes realitzin una exploració més profunda de les condicions objectives de la visió humana i generin noves formes de representació.

Imatge publicada a <https://es.m.wikipedia.org>. Snow Storm - Steam-Boat off a Harbour's Mouth. William Turner

Al començament de la segona guerra mundial, la gairebé totalitat dels surrealistes es va exiliar a Nova York, entre els artistes exiliats estaven. Aquesta presència d'artistes europeus d'avantguarda va exercir una gran influència entre els pintors nord-americans, especialment entre els joves artistes novaiorquesos, molts dels quals exposarien amb el temps en la galeria de Peggy Guggenheim. Pollock va arribar a ser l'artista més important d'aquesta galeria.

El Cubisme i els quatre mestres de l'art europeu, Picasso, Miró, Matisse i Léger, completen la base sobre la qual es va desenvolupar l'**Expressionisme abstracte**.

- La idea d'un esbós va deixar de tenir sentit, l'artista no intenta transferir una imatge predeterminada a l'obra.
- Utilització d'estrís, materials i suports poc convencionals: pals, culleres, ganivets,... sorra, vidre mòlt,...
- Expressió lliure i subjectiva de l'inconscient.
- Execució totalment espontània.
- Gran importància a l'atzar.
- El que els importa és el procés o acte de pintar més que el contingut.
- Predomini del traç gestual en expressions de gran virulència i dinamisme.
- Ocupació de taques i línies amb ritme.

Per a ampliar els coneixements sobre art abstracte
interessant com divertit.

¿ARTE ABS
KANDINSKI.

Si no dispos
del vídeo.

Als inicis del moviment (influenciats pel

Surrealisme), abasta des de principis dels quaranta fins a després de la segona guerra mundial trobem:

- Elements extrets del subconscient: dels mites i símbols que conformen els arquetips universals de l'experiència humana i que es troben en l'inconscient individual
- Estil abstracte biomòrfic: composicions amb formes que assemblen estructures de plantes i animals, formes protozoiques o amiboïdes creades espontàniament; així com gargots i símbols primitius o còsmics: cercles, discos, etc
- Contingut surrealista, simbòlic i sexual.
- Absència de profunditat i tridimensionalitat.

La fase gestual o Action Painting, a partir de 1947, any en el qual Pollock realitza les seves primeres pintures de degoteig, en la qual el moviment queda plenament configurat:

- Abandó del llenguatge figuratiu.
- Utilització de nous mètodes d'execució: pintura de degoteig, dripping: deixar caure la pintura directament del pot.
- Expressió de l'estat psíquic de l'artista en el moment de realitzar la pintura.
- Utilització de teles de grans dimensions.
- Gran llibertat en el color (al principi preferència pel blanc i el negre, més endavant pels colors brillants i vius per a traduir estats d'ànim intensos).

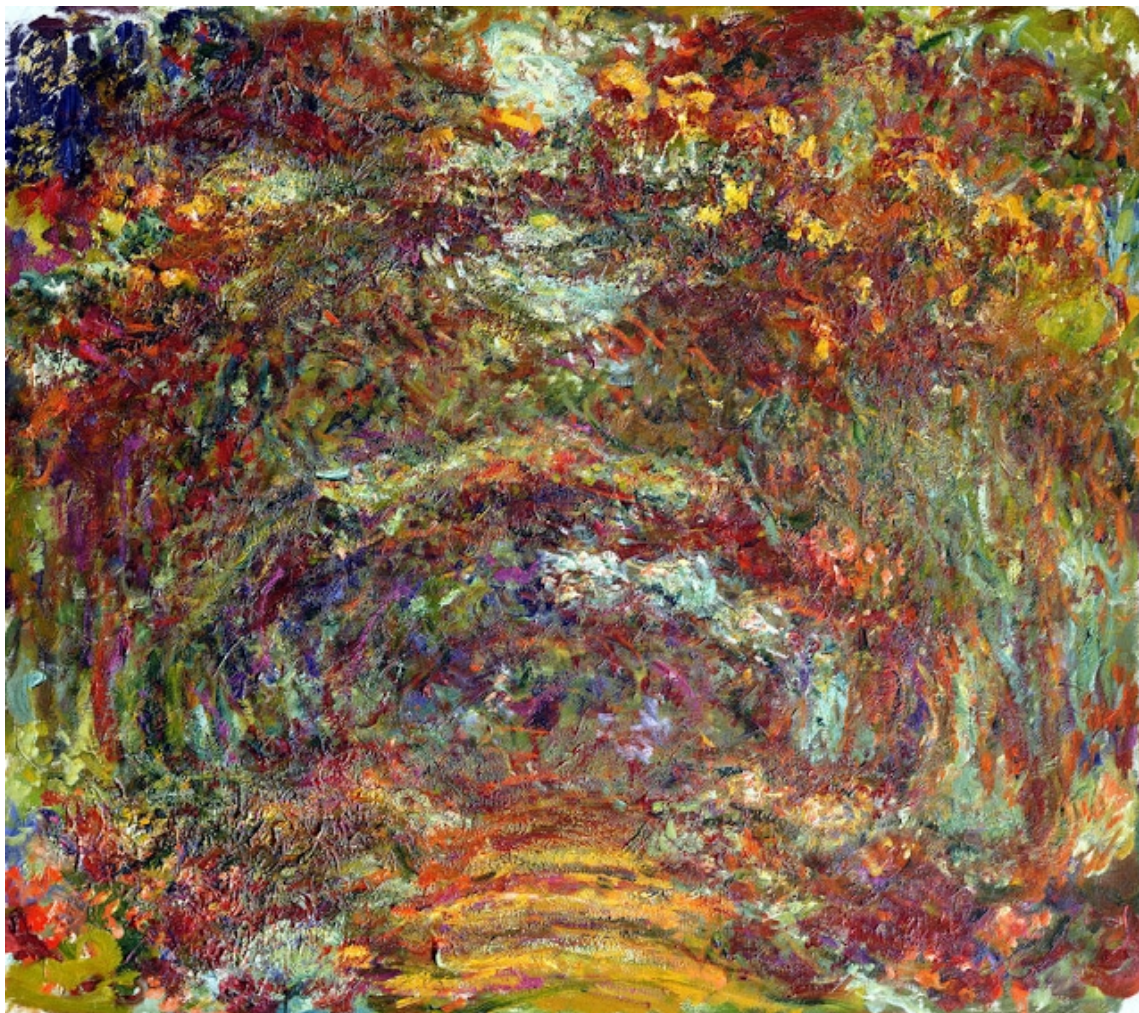
De Kooning. Dona I, 1950-5

Mark Rothko. Nombre 10, 1950

6. La rebel·lió del color

Cap a la dècada de 1860, Édouard Manet i els seus seguidors, descobreixen que, a l'aire lliure, no veiem objectes particulars, cada un amb el seu propi color, sinó més aviat una barreja de tons que es combinen en els nostres ulls, i que la impressió que rebem variarà segons les condicions d'il·luminació, les que al seu torn, canvien constantment.

Els artistes deixen el taller per sortir a pintar la natura i explorar els efectes de la llum diürna sobre ella, sense que els importi la precisió en el dibuix o la fidel reproducció de tots els detalls i textures d'una escena; seva preocupació era reflectir la impressió que aquesta escena produeix als nostres ulls sota certes condicions d'il·luminació natural i en un moment donat. La llum és el tema i la possibilitat de captar el fugaç, l'objectiu dels **Impressionistes**. “El camí de roses de Giverny” de Claude Monet. 1922

Versions de la Catedral de Rouen. Claude Monet.1890

Temps, llum i moviment. D'aquest tema va fer fins a 40 versions. Les teories de Berson ens diuen que el temps és "espaiat i irreversible". Amb aquestes obres ens dóna diverses versions del mateix objectiu en diferents moments. Es veuen els diferents aspectes que té. De nou l'aparença transitòria.

Claude Monet, després de realitzar quaranta versions de la Catedral de Rouen, conclou: **"La catedral no existeix"**.

Inevitable fer la connexió formal amb l'obra en serigrafia seriada d'Andy Warhol, del 1962

7. Rebel·lió contra l'objecte artístic

Els termes **obra d'art i obra artística** són les denominacions que es donen al producte d'una creació en el camp de l'art, creació a la qual s'atribueix una funció estètica o social. Se sol restringir el concepte d'obra d'art als productes de les arts plàstiques, denominades arts majors (pintura, literatura, escultura i arquitectura), les obres literàries i les obres musicals.

Ara be, qui diu si quelcom es art o no? Intel·lectuals del món de l'art, agents culturals, institucions acadèmiques, museus..., són els que al llarg de la història han predeterminat mitjançant pretensions canòniques el concepte d'art, tot canviant el criteri i transformant-lo en els diferents períodes.

Posem uns exemples:

A la imatge veiem el detall d'una gàrgola en una catedral **gòtica**. Cada element del disseny de l'edifici transmet un missatge teològic de la glòria de Déu.

Entre els **artesans** implicats en la realització dels edificis gòtics s' inclouen els més grans escultors d'Europa, però, són **anònims**. A l'època gòtica no existeix encara el concepte d'artista, sinó d'artesà

Gàrgola a la catedral de Lincoln, Anglaterra, entre 1185 i 1311.

Malgrat que avui en dia sigui inqüestionable la gran expressivitat plàstica, estètica i artística dels períodes antics, no es fins al **Renaixement**, quan l'**artista** no es reconegut com a tal. Comparem ambdós retrats escultòrics, un fou considerat artesania i l'altre fou reconegut a la seva època com a art? Per quin motiu el primer no tingué el reconeixement que avui si li donem ?

"El David" de Miguel Angel, 1504

Per tant, la definició d'art obeeix a un context i a uns interessos, i es per tant relatiu i canviant.

Davant aquesta qüestió etimològica, a partir del segle XX, alguns artistes comencen a **treballar amb la pròpia definició d'art**, d'obra d'art, del seu valor econòmic i cultural, de la idea del patrimoni, dels interessos la legitimitat dels seus agents etc.

Veiem algunes d'aquestes reflexions plàstiques envers què es o no es art.

Marcel Duchamp i l'Objet trouvé (Objecte trobat o Ready made).

L'expressió «art trobat» descriu l'art creat a partir de l'ús no disfressat, però sovint modificat, d'**objectes que normalment no es consideren artístics** i tenen una funció mundana i utilitària. L'artista no ha fet pràcticament cap modificació en l'objecte.

'La fuente' de Duchamp, el urinario que cambió la historia del arte. Imatge publicada a <https://www.elconfidencial.com>

Jeff Koons va aconseguir la fama a mitjans de la dècada de 1980, sent membre d'una generació d'artistes que exploraven el sentit de l'art en una època saturada pels mitjans de comunicació i la consegüent **crisi de la representació**. Basant-se en el llenguatge visual de l'anunci, el màrqueting i la indústria de l'oci i amb el propòsit de "comunicar-se amb les masses", Koons va posar a prova els **límits entre la cultura popular i l'elitista**. Els seus elements escultòrics inclouen aspiradors en caixes de plexiglàs, balons de bàsquet flotant en peixeres de vidre, figuretes de porcellana de Michael Jackson i la Pantera Rosa, i vidrieres amb imatges de si mateix fent l'amor amb el que llavors era la seva dona, Cicciolina (ex estrella de cinema porno i ex diputada del parlament italià).

Al continuar amb el llegat de les peces de **Marcel Duchamp**, i al integrar referències al **Minimalisme** i l'**Art Pop**, Koons presenta l'art com a **producte de consum** que no es pot incloure dins de la jerarquia de l'estètica convencional. Koons representa una generació d'artistes que ja des del Pop Art, pretenen trencar amb la idea de l'art com a quelcom elitista, sagrat, de l'alta cultura.

Gos globus. Acer inoxidable polit amb mirall i recobriment de color transparent. Jeff Koons. 1994-2000

Paradoxalment, les obres creades per Warhol, altres artistes del Pop Art o Koons posteriorment, no escapen a ser objectes amb un altíssim valor comercial. D'aquesta manera, cauen en la contradicció de ser crítiques amb l'alta cultura, però al mateix temps son, com sempre, inaccessible econòmicament per a les classes populars.

L'elecció dels objectes no és aleatòria. Aquests remarquen un clar estil **kitsch**, on sobresurt el gust per una estètica recarregada i de "**mal gust**". Les seves escultures pretenen convertir un objecte quotidià en objecte artístic.

¿QUÉ ES EL ARTE? CUÁNDO, DÓNDE Y POR QUÉ.

Si no disposeu d'un lector QR aquí en teniu l'[adreça web](#) del vídeo.

8. La rebel·lió contra el temps

A partir de les Primeres Avanguardes artístiques, trobem moviments i autors que treballen a partir de la idea del temps no com una successió líneal de imatges o moviments, sinó com a superposició simultània o la coexistència de múltiples realitats paral·leles. I més tard, les idees sobre el *Temps relatiu* que aporta Einstein, obren nous camps de representació en la comprensió del temps i l'espai. Aquestes teories calen sobre totes les arts.

A partir del 1907, el **Cubisme** es considera l'inici de l'art abstracte. En les obres cubistes els objectes es trenquen, s'analitzen, i es reconstrueixen en una forma abstracta; en lloc de representar els objectes des d'un únic punt de vista, l'artista pinta el motiu des d'una multitud de perspectives per tal de representar-lo en un context més ampli. El cubisme intenta atènyer l'essència de les coses que representa, per la juxtaposició de punts de vista diferents en la realitat, però que apareixen simultanis en l'obra final.

La pintura deixa de ser una finestra.

L'escultura va deixar de ser un objecte sòlid per esdevenir oberta i transparent. Els cubistes pensaven que qualsevol objecte podria ser objecte d'atenció estètica. Per a ells, l'art no és observació únicament sinó acumular experiències.

El **Futurisme** (1909) va ser anomenat així per la seva intenció de trencar absolutament amb tota la història de l'art passada. Rebutjava l'estètica tradicional i s'interessava per la vida contemporània, la innovació i les darreres tecnologies. Els temes dominants van ser la màquina i el moviment.

Per a expressar el moviment, repeteixen la mateixa imatge, com si fos una seqüència fílmica, i això ho van anomenar "simultaneisme". L'intonorumi de Rossolo, "entona-sorolls", pretén ser una màquina d'instruments musicals.

Velocitat d'una motocicleta. Giacomo Balla 1913

Es valorava la poesia, l'escàndol, l'audàcia, la velocitat, les noves tecnologies i el canvi revolucionari; i també el masclisme, el nacionalisme, la guerra i l'arquetip del guerrer. Es caracteritzava entre altres coses per l'exaltació de la sensualitat, l'adoració a la tecnologia i la màquina, el retrat de la realitat en moviment i l'expressió plàstica en totes les arts, incloent les escèniques i la literatura, per exemple en la disposició en què s'escriu i les tipografies. No pocs futuristes van simpatitzar amb el feixisme.

John Cage revolucionà la història de la música, tot trencant les estructures tradicionals i emprant l'atzar com a procediment compositiu. I la música "Això és una broma de mal gust". Va ser la frase més repetida aquella plujosa nit, un 29 d'agost de 1952. Les crítiques i els retrets es plasmaven en l'ambient després de la interpretació de David Tudor al piano. El que es va anunciar com l'estrena d'una nova obra va passar a ser un insult sota el criteri dels assistents. Ni una cosa ni l'altra. Havien presenciado una fita de la història de la música. La culminació de John Cage: 4'33 " Oda al silenci.

John Cage, el home que «compuso» el silenci

Si no disposeu d'un lector QR aquí en teniu l'[adreça web del vídeo](#).

9. Rebel·lions contra el museu o escenari.

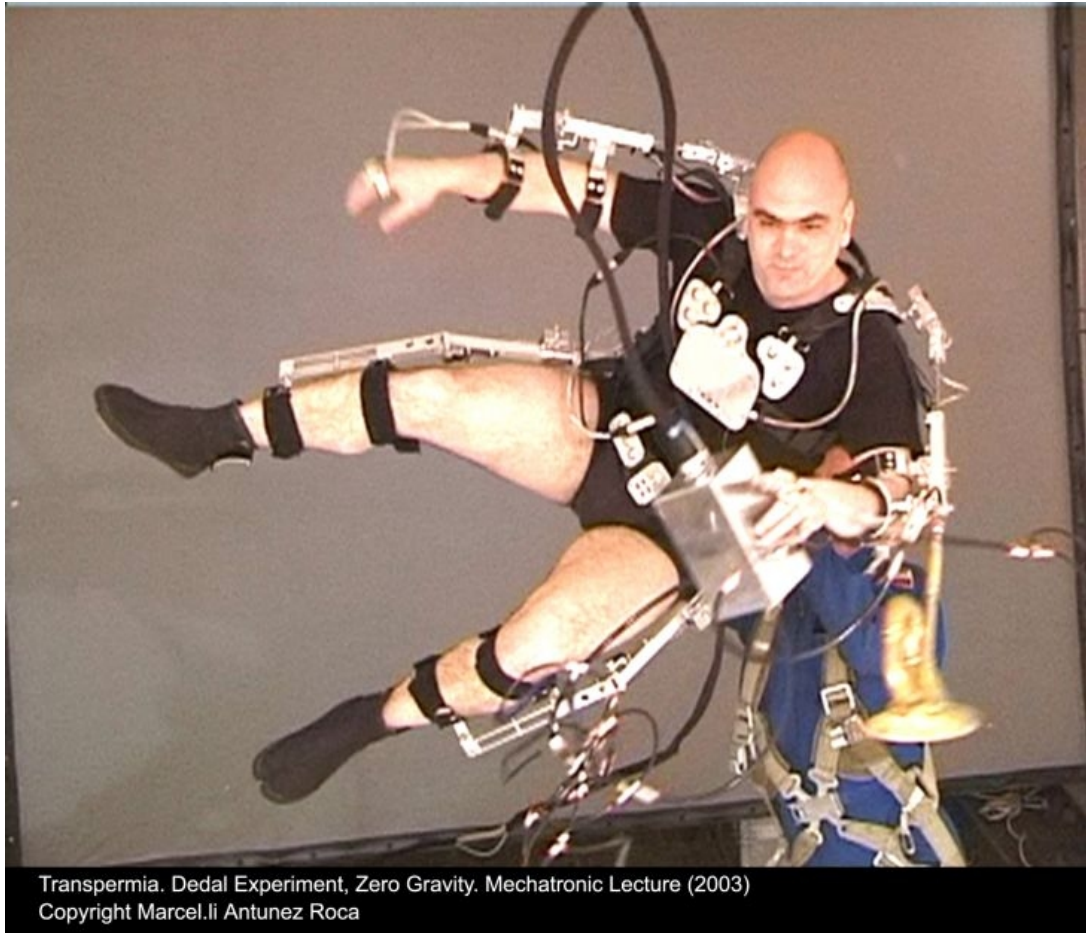
Un cop desapareix l'objecte artístic tradicional, es posen en qüestió la resta de factors que intervenen en l'art. **L'obra d'art es substitueix per un esdeveniment** en forma d'espectacle. Les accions, efímeres, només resten en forma de vídeo o fotografies fetes durant la "representació". Aquest corrent apareix al principi dels anys 50. Es tracta de la creació d'actes (simultanis, atzarosos, o calculats) realitzats per una persona o grup mitjançant un breu guió o de forma improvisada que es relaciona amb l'estètica pura i el teatre. Es tracta, per tant, d'una forma d'art viu, amb improvisació, provocació, i participació del públic. On la vivència espai-temporal és la base del fet creatiu. És per tant un art efímer d'**herència dadaïsta i conceptual**.

En tant que, en algunes ocasions, consisteix en l'art de sortir al carrer i implicar a les persones es considera l'origen de les manifestacions urbanes actuals. Dins de l'art d'acció trobem diferents variants en funció dels agents que hi intervenen: happenings improvisats, performance (actuacions),

Fluxus, va ser un dels primers col·lectius que es dedicà a explorar els límits de l'art. Va significar una manifestació controversial en el seu moment, ja que el seu principal objectiu era identificar la part absurda i no convencional de l'art. L'artista cerca la resposta del públic qui intervé mitjançant la contemplació de l'acte o participant de la mateixa...

Marcel·lí Antúnez Roca (1959) és un dels artistes catalans més reconeguts en l'ús de les tecnologies digitals en l'àmbit de la **performance mecatrònica i la instal·lació**. Va ser cofundador del col·lectiu **La Fura dels Baus**. Interès de l'artista per la biologia, la tecnologia, la societat, la cultura, tot emprant el dibuix i la pintura com a base de la seva obra per a la plasmació d'idees.

Transpermia. Dedal Experiment, Zero Gravity. Mechatronic Lecture (2003)
Copyright Marcel·lí Antúnez Roca

Una **instal·lació artística** és un gènere d'art contemporani que sorgeix en la dècada dels 60's com un moviment artístic on la idea de l'obra preval sobre els seus aspectes formals. És part de la forma experimental artística, s'exhibeix per un temps predeterminat i es pot presentar en qualsevol espai. Es basa a treure un objecte del context i situar-lo en un altre per donar-li utilització estètica. La intervenció artística és una manifestació pròpia de l'art contemporani conceptual. L'artista proposa el concepte dins d'un context desitjat, les instal·lacions poden presentar-se en qualsevol espai i ser realitzades amb els més variats materials, mitjans físics, visuals o sonors, fins i tot en moltes ocasions intervenen altres disciplines artístiques com la fotografia, el videoart o el performance.

Christo y Jeanne-Claude, 1983

Christo i Jeanne-Claude conformaven un matrimoni d'artistes que realitzaven instal·lacions artístiques ambientals, similars al Land Art. Es caracteritzen, principalment, per utilitzar tela per embolicar gegantins edificis o cobrir extenses àrees públiques. A la imatge podem veure una impressionant intervenció a 11 illes de les costes de Miami. Durant dues setmanes es va poder veure diverses illes que cridaven l'atenció pel seu intens color rosat.

Merce Cunningham, considerat el coreògraf més influent del segle XX, ballarí, innovador sense límits, productor de cinema i professor. Durant els seus 70 anys de pràctica creativa, l'exploració de Cunningham va canviar per sempre el paisatge de la dansa, la música i l'art contemporani. li va donar un nou sentit a la noció de l'espai a les coreografies, i es va envoltar d'artistes plàstics com Andy Warhol, per elaborar obres interdisciplinars. A la dècada dels 90, va iniciar el seu treball amb el programa per ordinador DanceForms, fruit del seu interès per la tecnologia.

Una carrera basada en la llibertat més absoluta, a la dissociació de tots els elements que intervenen en la dansa. Així, d'una banda planificava la coreografia mentre que la música es componia totalment a part, de tal manera que els ballarins podien arribar al dia de l'estrena sense haver ballat ni una sola vegada amb la música. I el mateix es pot dir de les llums o l'escenografia. Espectacles sense fil narratiu, fugits de l'estructura clàssica, més proper a la vida, una revolució absolutament transcendental per al món de la dansa.

Podeu gaudir de la dansa i entendre millor l'aportació del seu llenguatge a l'art, podeu clicar a l'enllaç següent:

Merce Cunningham Dance Company

Si no disposeu d'un lector QR aquí en teniu
[l'adreça web](#) del vídeo.

10. Quan el sistema s'apropia de la revolta.

El **punk** va sorgir a la fi dels '70. Al crit de 'no future', milers de joves van començar a vestir d'una forma molt concreta: foradant les seves samarretes, trencant els seus pantalons ... El seu aspecte era brut i, en principi, la societat no els va perdonar. Són molts els que segueixen sense fer-ho. Encara que alguns dissenyadors s'han apuntat i són capaços de trencar una samarreta per vendre-la per una quantitat enorme de diners.

El punk no va ser el primer moviment que va rebutjar l'anterior, però sí el que va tenir una forta connotació política. En la música apareixen missatges amb alt contingut social, amb afinitat cap als discursos anarquistes, un missatge completament innovador. Els punks són l'oposat al moviment hippie, als quals criticaven i acusaven de burgesos i tous, massa connectats a la mística

El movimiento punk no sólo fue música. A su alrededor se organizó una estética total. /Imatge publicada a <http://elcorreoweb.es/>

El 30 de setembre de 2010, la marca de luxe **Balmain**, va fer que sonés a tot volum la versió de Sid Vicious de My Way a la passarel·la de París, inspirada en el punk. S'hi exhibien **samarretes trencades a 2.000 €** i es replicava l'esperit **do it yourself del punk amb caçadores a 20.000 €**. El punk havia aparcat part del seu esperit subversiu. O seria potser aquesta inflació la veritable revolució de la moda?

Looks per a la tardor-hivern 2013-14 de les col·leccions de D'Junya Watanabe, Ricardo Tisci per Givenchy, Alexander Mc Queen i Versacel·li.

Curiosa i paradoxalment, l'estètica punk ha estat la que més ha influït en la moda de les últimes dècades del segle XX i tots els anys del XXI, arribant a estar a museus. On va quedar llavors el « fes-ho tu mateix»?

Reprenem la imatge de la portada on d'Iggy Pop, que amb més de 70 anys i mil·lionari, continua pujant als escenaris interpretant els antics **himnes del punk**, i ens preguntem:

Què es ser «revolucionari»?

Iggy Pop - Passenger (Live at the Royal Albert Hall)

Si no disposeu d'un lector QR aquí en teniu [l'adreça web](#) del vídeo.